

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/113/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120200913
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4120200913.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka v spore žalobkyne: W. B., nar. X.XX.XXXX, bytom XXX XX S., Q. XX, zastúpená JUDr. Evou Hlaváčovou, advokátkou, so sídlom v Nitre, Farská 12, proti žalovanej: B. J., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX N. XXX, zastúpená JUDr. Marcelom Ružarovským, advokátom, so sídlom v Trnave, Andreja Žarnova 11C, IČO: 53 711 343, o žalobe žalobkyne o určenie splatnosti pôžičky a o vzájomnej žalobe žalovanej o zaplatenie sumy 3.000 eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 25. augusta 2021 č. k. 19C/5/2020-258, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. a IV. **p o t v r d z u j e.**
- II. Odvolanie žalobkyne proti III. výroku rozsudku **o d m i e t a.**
- III. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a V. **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i**
a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (Okresný súd Nitra) rozsudkom zo dňa 25.8.2021 č. k. 19C/5/2020-258 pri právnom posúdení podľa § 657, § 659 ods. 2, § 564, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ“) a § 137 písm. d/ Civilného sporového poriadku (ďalej iba „CSP“) zamietol žalobu žalobkyne ohľadom určenia splatnosti pôžičky (výrok I.), žalobkyni určil povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 2.400 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.) a v zostávajúcej časti vzájomnú žalobu žalovanej zamietol (výrok III.).

2. Žalovanej voči žalobkyni v konaní o žalobe žalobkyne priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok IV.). Žalovaná mala v konaní plný úspech, pretože žaloba žalobkyne bola zamietnutá v plnom rozsahu a s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP následne žalovanej vznikol nárok na 100 %-nú náhradu trov konania. Z konania o vzájomnej žalobe žalovanej súd priznal žalovanej voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 %, o výške ktorého nároku rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok V.). V konaní o vzájomnej žalobe mala žalovaná úspech v rozsahu 80 % (bola jej priznaná suma 2.400 eur) a takisto aj neúspech v rozsahu 20 % (vzájomná žaloba bola zamietnutá ohľadne zaplatenia sumy 600 eur), čo znamená, že celkový pomer úspechu žalovanej v konaní o jej vzájomnej žalobe vychádzajúc z obsahu ust. § 255 ods. 2 CSP predstavuje 60 % (80 % úspech žalovanej - 20 % neúspech žalovanej).

3. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej súd prvej inštancie vzhľadom na určovací charakter podanej žaloby zo strany žalobkyne, v prvom rade skúmal dostatok naliehavého právneho záujmu žalobkyne

na požadovanom určení, ktorý vyhodnotil za daný v dostatočnom rozsahu v prípade podanej žaloby o určenie splatnosti pôžičky s poukazom na ust. § 137 písm. d/ CSP v spojení s § 564 OZ.

4. Z vykonaného dokazovania v danej prejednávanej veci bolo preukázané, že žalobkyňa sumu vo výške 16.000 eur previedla na účet žalovanej dňa 5.5.2016 (táto skutočnosť v konaní nebola sporná), ktorú sumu žalovaná použila na úhradu kúpnej ceny za byt č. 2 nachádzajúci sa v obci P. C., k. ú. P. C., s. č. stavby XXX. Žalovaná je ako výlučná vlastníčka predmetného bytu zapísaná v katastri nehnuteľností a to na základe kúpnej zmluvy č. V 683/16 zo dňa 7.6.2016. V konaní nebolo sporným, že byt ihneď po kúpe začala užívať žalobkyňa a žalovaná do bytu nechodila. Túto skutočnosť potvrdzuje aj vystavená generálna moc zo dňa 9.5.2016, ktorou žalovaná splnomocnila žalobkyňu na všetky záležitosti týkajúce sa predmetného bytu a potvrdzuje ju aj zmluva o združenej dodávke elektriny, ktorú zmluvu s dodávateľom uzatvorila žalobkyňa dňa 9.5.2016. Vzájomné vzťahy medzi stranami tohto sporu boli spočiatku dobré, žalobkyňa žalovanej dôverovala, keď sa rozhodla, že jej poskytne sumu 16.000 eur za účelom nadobudnutia bytu, ktorý však bude napísaný na žalovanú, pričom v byte bude bývať žalobkyňa. Strany sporu si navzájom svoj vzťah ani ďalšie práva a povinnosti vo vzťahu k poskytnutiu sumy 16.000 eur žalobkyňou žalovanej nestanovili a nedojednali ústne a ani písomne. Nebolo preukázané, že by bola dohoda medzi stranami sporu v tom smere, že žalovaná má žalobkyňi predmetných 16.000 eur vrátiť.

5. V priebehu sporu žalobkyňa uvádzala, že finančný obnos 16.000 eur poskytla žalovanej z dôvodu vyriešenia bytovej otázky žalovanej. Tieto tvrdenia však nepreukázala. Žalovaná tvrdenie žalobkyne v tomto smere jednoznačne poprela. Toto tvrdenie žalobkyne bolo podľa súdu vyvrátené aj v kontexte s ďalšími skutkovými okolnosťami, predovšetkým tým, že do predmetného bytu sa bezprostredne po jeho kúpe nasťahovala žalobkyňa a táto sa ďalej prezentovala tak, že byt je v podstate jej a na žalovanú ako vlastníčku je napísaný iba formálne. Žalovaná v predmetnom byte nikdy nebývala a ani ho nevyužívala. Bola to práve žalobkyňa, ktorá potrebovala riešiť svoju bytovú otázku, kým žalovaná mala bývanie zabezpečené. V konaní nebolo sporným ani to, že voči žalobkyňi boli v čase kúpy bytu vedené exekučné konania, čo môže odôvodňovať jej pohnútku nenadobudnúť nehnuteľnosť (byt) do svojho výlučného vlastníctva.

6. V danom prípade súd s poukazom na obsah ust. § 657 OZ dospel k záveru, že medzi stranami sporu nebola dojednaná zmluva o pôžičke, pretože žalobkyňa nepreukázala dojednanie esenciálnych náležitostí zmluvy o pôžičke: a/ prenechanie peňazí, b/ povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu, c/ vymedzenie požičaných vecí a d/ dočasnosť právneho vzťahu. Žalobkyňa finančný obnos 16.000 eur poskytla žalovanej v podstate bezdôvodne, čo na strane žalovanej spôsobilo bezdôvodné obohatenie. Túto skutočnosť potvrdila samotná žalobkyňa, ktorá ešte pred podaním žaloby sa voči žalovanej prostredníctvom vtedajšej právnej zástupkyne Mgr. Natálie Miľanovej domáhala práve vydania bezdôvodného obohatenia. V prvom liste zo dňa 13.9.2019 táto právna zástupkyňa uvádzala, že ide o bezdôvodné obohatenie, ktoré žiada vydať. Po námietke premlčania tohto nároku vznesenej žalovanou bolo zo strany tejto právnej zástupkyne uvedené, že strany sa mali dojednať tak, že žalovaná byt prepíše na žalobkyňu po piatich rokoch, čím sa podľa názoru súdu snažila počiatok plynutia premlčacej doby práva na vydanie bezdôvodného obohatenia posunúť tak, aby nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčaný nebol. V podanej žalobe žalobkyňa uvádza opäť iné skutkové tvrdenia a okolnosti založené na tom, že má ísť o dohodnutú pôžičku medzi stranami sporu, ktorej splatnosť mala byť ponechaná na vôli žalovanej. Mgr. Miľanová konala na základe pokynov svojej klientky, t. j. žalobkyne, pričom v jednotlivých listoch prezentovala jej stanovisko, a preto neobstojí názor žalobkyne, že táto právna zástupkyňa vyhodnotila danú vec nesprávne. Tvrdenia žalobkyne o dojednaní pôžičky okrem svedeckých výpovedí svedkýň T. P. a C. U. nepodporuje žiadny iný dôkaz, pričom tieto dve svedkyne na stretnutí, kedy sa mala pôžička dojednať, vôbec neboli, primáli prvoinštančný súd k zaujatiu toho záveru, že podaná žaloba žalobkyne je nedôvodná, pretože žalobkyňa poskytnutie pôžičky nepreukázala a z uvedeného dôvodu ju bolo potrebné v rámci výroku I. napadnutého rozsudku zamietnuť ako nedôvodnú.

7. Vzájomnou žalobou sa žalovaná voči žalobkyňi domáhala zaplatenia sumy 3.000 eur z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie bytu v jej vlastníctve žalobkyňou za obdobie od decembra 2018 do mája 2021, t. j. za 30 mesiacov po 100 eur mesačne, čo spolu predstavuje sumu vo výške 3.000 eur. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnila tým, že žalobkyňa má v jej byte zložené veci, čo znamená, že byt užíva bez toho, aby za jeho užívanie poskytovala žalobkyňi akúkoľvek odplatu. Pokiaľ ide o výšku bezdôvodného obohatenia žalobkyňa poukázala na to, že nájom porovnateľných bytov sa na

Detve pohybuje od 300 do 500 eur mesačne, a preto sumu vo výške 100 eur za jeden mesiac považuje vzhľadom na vybavenie bytu za primeranú.

8. V konaní nebolo sporné, že v predmetnom byte žalovanej v P. C. má žalobkyňa uskladnené svoje veci. Z uvedeného možno usudzovať, že žalobkyňa byt vo vlastníctve žalovanej užíva, avšak za jeho užívanie žiadnu odplatu neplatí. Sporným v tomto konaní bolo, či žalobkyňa za užívanie daného bytu vznikla povinnosť platiť odplatu. Medzi stranami sporu písomná dohoda ohľadom užívania bytu a platenia odplaty za jeho užívanie neexistuje. Súd však s poukazom na vykonané dokazovanie vyvodil, že strany sporu sa ústne dojednali v tom smere, že žalobkyňa bude byt užívať bez toho, že by jej vznikla povinnosť za tento platiť akúkoľvek úhradu (nájomné) žalovanej. Ďalej bolo preukázané, že žalovaná užívanie bytu žalobkyňou tolerovala po celý čas od jeho kúpy ale odplatu za užívanie bytu od nej žalovaná nikdy nežiadala. Vzhľadom k tomu, že finančné prostriedky na nadobudnutie tohto bytu poskytla v celom rozsahu žalobkyňa, ktorá do bytu okrem toho aj investovala ďalšie finančné prostriedky, nie je nepožadovanie odplaty za užívanie bytu nelogickým krokom zo strany žalovanej. Vzájomné vzťahy medzi stranami sporu boli spočiatku dobré, pretože žalobkyňa a žalovaná sú sestry. Tvrdenia žalovanej o tom, že užívanie bytu bolo odplátne nemožno vyvodzovať ani z listov, ktoré žalobkyňa žalovanej zasielala z výkonu trestu odňatia slobody. V týchto listoch žalobkyňa síce uvádza, že žalovanej uhradí všetky náklady, ktoré jej počas pobytu žalobkyne vo výkone trestu v súvislosti s bytom vzniknú, avšak nezmieňuje sa v nich ohľadom úhrady za užívanie bytu. Aj v prípade, že sa v listoch uvádza, že žalobkyňa sa zaväzuje uhradiť žalovanej „nájom“, je zrejmé, že žalobkyňa týmto pojmom mala na mysli úhrady spojené s bytom vo vzťahu k správcovi bytu, pretože ako z listu vyplýva, ide o platby, ktoré mala žalovaná uhrádzať tretej osobe, t. j. správcovi. Žalovaná takisto nepreukázala, že by sa v minulosti domáhala zaplatenia odplaty za užívanie a ani nepreukázala, že žalobkyňa jej akúkoľvek úhradu za užívanie bytu v minulosti zaplatila. Z uvedeného súd prijal ten záver, že strany sporu sa po kúpe bytu ústne dohodli na bezodplatnom užívaní bytu žalobkyňou.

9. Z vykonaného dokazovania bolo ďalej zistené, že žalovaná listom zo dňa 11.3.2019 od takejto ústnej dohody odstúpila a žalobkyňu vyzvala k vyprataniu bytu najneskôr do 31.5.2019. Žalobkyňa na túto výzvu reagovala tak, že žalovanú požiadala o strpenie, pokiaľ sa vráti z výkonu trestu odňatia slobody. V byte žalovanej mala žalobkyňa naďalej uskladnené svoje veci, byt aj naďalej užívala, pričom ho považovala za svoj. Po odstúpení žalovanej od ústnej dohody o bezodplatnom užívaní bytu, žalobkyňa predmetný byt užívala bez akejkoľvek nájomnej, či inej zmluvy, t. j. bez právneho titulu, neplatiac žalovanej žiadnu náhradu. V dôsledku uvedeného došlo na strane žalobkyne k získaniu bezdôvodného obohatenia na úkor žalovanej, spočívajúceho v tom, že došlo k získaniu majetkovej hodnoty. Majetkovú hodnotu v uvedenom zmysle totiž získa (obohätí sa) nielen ten, komu sa zvýšili aktíva alebo zrušili pasíva, ale aj ten, komu sa neznížili aktíva, hoci by sa inak, pokiaľ by existoval právny dôvod plnenia, jeho majetkový stav zmenšil, pretože za prijímané plnenie by musel poskytovať náhradu. O plnenie bez právneho dôvodu ide preto tiež v prípade užívania nehnuteľnosti bez nájomnej, či inej zmluvy alebo právneho titulu. Keďže príjemca takéhoto plnenia nie je vzhľadom na povahu plnenia schopný vrátiť ho, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie vo forme peňažnej náhrady (§ 458 ods. 1 OZ). Užívateľ cudzej veci bez právneho dôvodu je povinný vydať bezdôvodné obohatenie peňažnou formou, rozsah ktorého plnenia, ak nie je stanovený predpisom, je potom vyjadrený peňažnou čiastkou, ktorú obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie (prenajatie) veci. Prihliadne sa pritom na účel a spôsob užívania ako aj na druh právneho dôvodu, ktorým sa spravidla právo užívania veci vzhľadom na jeho rozsah a spôsob zakladá; najčastejšie ide o nájomnú zmluvu, kedy sa výška náhrady určuje podľa obvyklej hladiny nájomného, ktoré by nájomca v danom mieste a čase platil, ak by vec užíval na základe platnej nájomnej zmluvy. Obvyklé nájomné je nájomným tržným.

10. Žalovaná v konaní preukázala, že výška obvyklého nájomného mesačne za porovnateľný byt v lokalite Detva sa pohybuje v rozmedzí od 300 do 500 eur. Žalobkyňa tieto tvrdenia nenamietala a v konaní nepredložila nijaký dôkaz, z ktorého by bolo možné vyvodiť inú výšku obvyklého nájomného. Ak si žalovaná voči žalobkyne uplatnila nárok na zaplatenie peňažnej náhrady za užívanie jej bytu žalobkyňou v sume 100 eur mesačne, tak potom takýto nárok nie je možné považovať za neprimeraný. Medzi stranami tohto sporu pôvodne existovala dohoda o bezodplatnom užívaní bytu žalobkyňou, od ktorej však žalovaná odstúpila listom zo dňa 11.3.2019, zaslaným žalobkyne do ústavu na výkon trestu odňatia slobody. V tejto písomnosti žalovaná žalobkyňu vyzvala, aby si z priestorov bytu v P. najneskôr do 31.5.2019 prevzala svoj hnuťelný majetok, prípadne aby uvedenou činnosťou poverila tretiu osobu a dala žalovanej túto skutočnosť na vedomie. Vychádzajúc z obsahu predmetného vyrozumienia dospel súd k

tomu záveru, že žalobkyňa po odstúpení od dohody o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti a po uplynutí lehoty na vypratanie bytu žalovanou už v mesiaci jún r. 2019 a v nasledujúcich mesiacoch predmetný byt užívala bezdôvodne pričom na jej strane vzniklo bezdôvodné obohatenie. Súd žalovanej priznal nárok na zaplatenie bezdôvodného obohatenia za užívanie bytu žalobkyňou za obdobie od júna 2019 do mája 2021, t. j. spolu za 24 mesiacov v sume po 100 eur mesačne, čo spolu predstavuje sumu 2400 eur.

11. Vzhľadom k tomu, že užívanie bytu v predchádzajúcich mesiacoch (december r. 2018 až máj r. 2019) považoval prvoinštančný súd za dojednané ako bezodplatné, nárok žalovanej na zaplatenie bezdôvodného obohatenia za užívanie bytu v týchto mesiacoch súd ako nedôvodný (ohľadom sumy 600 eur) zamietol.

12. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie žalobkyňa navrhujúc odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie vo veci.

13. Odôvodňujúc zamietnutie žaloby poukázal súd na to, že Mgr. Miľanová v rámci písomnej komunikácie uviedla, že sa má jednať o bezdôvodné obohatenie. Žalobkyňa za takéto vyjadrenie vtedajšej právnej zástupkyne v tom smere, že táto uplatnený nárok označila za bezdôvodné obohatenie nemôže zodpovedať, pretože nemá právne vzdelanie. Pre posúdenie veci mal súd prvého stupňa vychádzať predovšetkým z celkových výpovedí svedkýň a nie iba z ich čiastočného znenia vyhovujúceho zamietnutiu žaloby. V konaní bolo preukázané, že samotná žalovaná podľa výpovedí svedkýň v telefonických rozhovoroch sama označila poskytnuté peniaze vo výške 16.000 eur ako pôžičku. Ak sama žalovaná takto v telefonických rozhovoroch označila dôvod poskytnutia peňazí, potom rozhodnutie súdu ohľadom zamietnutia žaloby o určenie splatnosti pôžičky nekorešponduje s vykonaným dokazovaním, čo je vlastne pochybenie súdu prvého stupňa namietané žalobkyňou v tomto odvolaní. Súd je viazaný žalobným návrhom a žalobkyňa v podanej žalobe uviedla, že ide o pôžičku, čo preukázala svedeckými výpoveďami svedkýň U. pričom žalovaná tieto skutočnosti v konaní nevyvrátila. Nie je možné, aby súd prvého stupňa jednoducho vyčiarol časť výpovede svedkýň a vôbec sa s nimi v rámci napadnutého rozhodnutia nevysporiadal.

14. Vada konania, tak ako je vymedzená v ust. § 237 písm. f) OSP je vo svojej podstate porušením práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku SR okrem zákonov aj čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku vo vnútroštátnych podmienkach SR ustanovuje § 157 ods. 2 OSP. Porušením tohto práva účastníka na jednej strane a povinností súdu na druhej strane sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom (z rozhodnutia NS SR sp. zn. 4 Cdo/89/2007) Takisto sa natíska otázka, prečo by mala žalobkyňa len tak bez akéhokoľvek dôvodu poskytnúť peniaze žalovanej. Každopádne žalovaná zneužila situáciu, keď bola žalobkyňa vo výkone trestu odňatia slobody a ponechala si byť aj peniaze. V rozpore s vykonaným dokazovaním je aj tvrdenie súdu že nebolo dohodnuté vrátenie peňazí. Ak svedkyňa U. uviedla, že žalovaná v telefonickom rozhovore jej oznámila, že čas plnenia bol ponechaný na ňu, je následne logické, že vrátenie peňazí dojednané bolo a iba čas plnenia bol ponechaný na žalovanú.

15. Aj vo vzťahu k podanej vzájomnej žalobe sa prvoinštančný súd nedostatočne vysporiadal s vykonaným dokazovaním. Odôvodnenie zaplatenia sumy 2400 eur žalobkyňou žalovanej odôvodnil súd tým konštatovaním, že žalobkyňa mala mať v byte svoje veci, čím vlastne predmetný byt ďalej užívala. V liste zo dňa 11.3.2021 žalovaná okrem iného uvádza, že veci patriace žalobkyni zobrala z bytu svedkyňa U., pričom časť z nich patrí aj p. D. A.. Na základe čoho súd ustálil, že práve žalobkyňa má v danom byte svoje veci, a teda ho aj naďalej užíva, čím sa bezdôvodne obohacuje. Týmto listom vlastne žalovaná spochybnila svoj nárok na sumu, ktorú jej priznal súd.

16. Pokiaľ ide o priznanú náhradu trov konania, tak na túto je potrebné prihliadať z toho aspektu, že obidve účastníčky konania sú sestry. Na otázku náhrady trov konania je potrebné nahliadať aj z pohľadu dobrých mravov a nie iba mechanicky. Vzájomné vzťahy medzi účastníkmi konania (ich príbuzenský pomer) je možno kvalifikovať ako dôvody hodné osobitného zreteľa. Priznanie trov právneho zastúpenia žalovanej by bolo výslovne a enormne nespravodlivé voči žalobkyni za situácie, kedy žalobkyňa

prišla o 16:00 eur a nemá inú faktickú možnosť akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť vlastníctvo k bytu. Okrem toho sa žalovaná snaží predmetný byt predať, pričom na Okresnom súde Nitra sa pod sp. zn. 17C/47/2021 vedie konanie iniciované žalobkyňou voči žalovanej, v rámci ktorého sa žalobkyňa voči žalovanej domáha nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by bolo žalovanej zakázané nakladať s predmetným bytom. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (rozsudok NS SR sp. zn. MCdo/14/1999).

17. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedla, že napadnutý prvoinštančný rozsudok považuje za podrobne odôvodnený v rámci všetkých jeho podstatných častiach, a preto žiada odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výrokoch I., II., IV. a V. ako vecne správy potvrdil. Odvolanie žalobkyne proti výroku III. rozsudku odmietol. Žiadala priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalobkyňi.

18. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania. Fakt, že žalovaná nepotrebovala riešiť otázku svojho bývania vyplýva z viacerých dôkazov v konaní vykonaných (zmluvy o dodávke energií uzatvorené žalobkyňou ihneď po kúpe bytu s dodávateľmi energií, predloženie generálneho plnomocenstva týkajúceho sa všetkých vecí súvisiacich s bytom pre žalobkyňu, výpoveď svedkyne P. potvrdzujúca, že žalobkyňa po rozvoze manželstva riešila vlastnú bytovú otázku).

19. Samotná žalobkyňa pred začatím tohto konania pohľadávku vo výške 16000 eur vymáhala z titulu bezdôvodného obohatenia ako investície do cudzej nehnuteľnosti, pričom po vznosení námietky premlčania účelovo zmenila dôvod prevodu finančných prostriedkov. Žalovaná je presvedčená, že žalobkyňa sa týmto spôsobom začala správať preto, že sa dostala do finančných ťažkostí a potrebovala „hotové peniaze“, pričom bezdôvodné obohatenie by sa jej vzhľadom na uplynutie času nepodarilo získať súdnou cestou.

20. Svedecká výpoveď svedkyne P. je absolútne nevierohodná, pretože presvedča súd o existencii pôžičky, pri uzatváraní ktorej nikdy nebola prítomná a takisto nevedela vysvetliť, prečo hovorí o pôžičke, keď žalobkyňa spočiatku predmetnú pohľadávku vymáhala ako bezdôvodné obohatenie. Zároveň potvrdila, že žalovaná mala vlastné bývanie a že žalobkyňa mala viaceré exekúcie, a preto byt nemohol byť vedený na jej meno.

21. Rozhodnutie súdu podľa ust. § 564 OZ je konštitutívne v tom zmysle, že dlžník nie je do určenia doby splnenia súdom veriteľovi plniť a z uvedeného dôvodu nemožno určiť dobu splnenia dlhu tak, aby sa dlžník v okamihu právoplatnosti rozsudku ocitol v omeškaní (R 12/1987). Rozhodnutie súdu prvej inštancie napadnuté odvolaním zo strany žalobkyne je vecne správne a súdom zistený skutkový stav je odrazom skutočností vyšších v konaní najavo.

22. Žalovaná celkom jednoznačne preukázala, že žalobkyňa má v byte svoje veci a nereagovala vôbec na výzvy na vypratanie a že odstúpila od dohody o bezodplatnom užívaní. Žalobkyňa v konaní o vzájomnej žalobe žalovanej celkom opomenula možnosť popierať tvrdenia žalovanej a uvádzať svoje vlastné. Rozhodnutie súdu prvej inštancie napadnuté odvolaním zo strany žalobkyne je vecne správne a súdom zistený skutkový stav je odrazom skutočností vyšších v konaní najavo.

23. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení na vyjadrenie žalovanej k jej odvolaniu uviedla, že na podanom odvolaní trvá a žiada odvolací súd, aby napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na nové konanie a rozhodnutie vo veci. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné vnímať ako predčasné, nesprávne a predovšetkým nespravodlivé. Ako žalobkyňa právom očakáva, že súd odpovie na kľúčové otázky súvisiace so sporom a dokazovaním. Žalovaná sa zdiskreditovala sama, keď na otázku právnej zástupkyne žalovanej, že či považuje za morálne ponechať si poskytnutú sumu a zároveň aj byt, odpovedala, že áno.

24. Žalobkyňa v elektronickom podaní doručenom KS v Nitre dňa 14.2.2022 uviedla, že sa nevie zmieriť s tým, že vlastná sestra ju takto podviedla a okradla o všetko čo žalobkyňa mala. Ako prílohu zaslala opis komunikácie medzi bývalou priateľkou syna pani J. a žalobkyňou. Sestra, t. j. žalovaná spravila zo žalobkyne po jej návrate z výkonu trestu odňatia slobody bezdomovca.

25. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie v danej veci bolo podané oprávnenou osobou v rámci zákonnej lehoty pre podanie odvolania (§ 362 ods. 1 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalobkyne (§ 379 a § 380 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Pokiaľ ide o podané odvolanie smerujúce proti častiam výroku napadnutého rozsudku I. a IV., v týchto častiach výrokov odvolací súd odvolanie žalobkyne vyhodnotil za nedôvodné s rozhodnutím o ňom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti I. tohto rozsudku. V prípade podaného odvolania žalobkyne smerujúceho proti výrokom II. a V. napadnutého rozsudku odvolací súd podané odvolanie považoval za dôvodné, s rozhodnutím o ňom tak, ako to uviedol vo výrokovej časti III. tohto rozsudku. Odvolanie žalobkyne smerujúce proti výroku III. napadnutého rozsudku, ktorý sa týka zamietnutia vzájomnej žaloby žalovanej vo zvyšku, odvolací súd podľa § 386 písm. b/ CSP odmietol ako odvolanie podané neoprávneným subjektom, pretože vzájomná žaloba bola v rozsahu 600 eur zamietnutá, pričom odvolanie môže podať iba tá strana v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), avšak v danom prípade zamietnutím vzájomnej žaloby v rozsahu 600 eur bolo rozhodnuté v prospech žalobkyne, a preto odvolanie z jej strany v tejto časti je neprípustné.

26. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 391 ods. 1 CSP, k odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP, súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 386 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Pokiaľ ide o napadnutý výrok I. prvoinštančného rozsudku vzťahujúci sa na zamietnutie žaloby žalobkyne ohľadom určenia splatnosti pôžičky, odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 ako vecne správny potvrdil, plne sa stotožňujúc s dôvodmi zamietnutia tejto žaloby prvoinštančným súdom. V ďalšom odvolací súd odkazuje na obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku vzťahujúceho sa na túto zamietajúcu časť žaloby, s ktorou sa stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

28. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v tejto časti odvolací súd poznamenáva, že súd prvej inštancie po vyhodnotení vykonaných dôkazov v intenciách obsahu ust. § 191 ods. 1 v spojení s § 378 ods. 1 CSP, t. j. jednotlivo ako aj v ich vzájomnej súvislosti správne zaujal ten právny záver, že žalobkyňa v konaní nepreukázala, že medzi stranami tohto sporu nedošlo k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke a takisto ani nepreukázala, že by ňou tvrdená zmluva o pôžičke vykazovala esenciálne náležitosti v zmysle § 657 OZ. V konaní sa žalobkyňa nepodarilo uniesť dôkazné bremeno ani v tom

smere, že by splatnosť „dojednanej pôžičky“ bola ponechaná na vôli žalovanej. V prospech potvrdenia napadnutého rozsudku v tomto výroku nasvedčuje aj výzva niekdajšej právnej zástupkyne žalobkyne, advokátky Mgr. Natálie Miľanovej zo dňa 13.9.2019 adresovaná žalovanej na vydanie bezdôvodného obohatenia spolu v sume 20329,50 eura, z ktorej sumy bezdôvodné obohatenie 16000 eur predstavuje kúpna cena za predmetný byt a bezdôvodné obohatenie 4329,50 eura predstavuje zhodnotenie tohto bytu žalobkyňou. Už samotný obsah tejto výzvy potvrdzuje, že medzi stranami sporu žiadna pôžička dojednaná nebola, pretože žalovaná na margo poskytnutia sumy 16000 eur žalovanej uvádza, že žiada vydať bezdôvodné obohatenie v tej istej výške, a nie plnenie z pôžičky. Pokiaľ ide o tvrdenia v konaní vypočutých svedkýň T. P. a C. U., na ktoré výpovede v podanom odvolaní okrem iného poukazuje žalobkyňa, síce vyplýva, že obidve majú vedomosť o poskytnutí pôžičky, avšak ani jedna z týchto svedkýň sa nezúčastnila stretnutia medzi stranami sporu, na ktorom sa mala táto pôžička dohodnúť. V kontexte uvedeného je potom potrebné prijať taký záver, že žalobkyňa v tomto spore neunesla dôkazné bremeno ohľadom poskytnutia pôžičky v sume 16000 eur žalovanej a tým pádom nemohla preukázať ani dôvodnosť podanej žaloby o určenie splatnosti pôžičky, keď nepreukázala uzatvorenie základu, od ktorého by sa ňou podaná žaloba odvíjala, t. j. samotnej zmluvy o pôžičke.

29. Ako vecne správny s poukazom na ust. § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd potvrdil odvolací súd aj súvisiaci výrok IV. o náhrade trov prvoinštančného konania vzťahujúcich sa ku konaniu o žalobe žalobkyne o určenie splatnosti pôžičky.

30. Odvolací súd v prípade podaného odvolania žalobkyne voči výrokom II. a V. napadnutého rozsudku v rámci odvolacieho konania vyhodnotil predmetné odvolanie v týchto častiach výrokov za opodstatnené a pri aplikácii procesného postupu podľa § 389 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP rozhodol o tomto podanom odvolaní tak, ako to uviedol vo výrokovej časti III. tohto rozsudku.

31. Podľa názoru odvolacieho súdu záver súdu prvej inštancie prezentovaný v rámci výroku II. napadnutého rozsudku spočívajúci vo vyhovení vzájomnej žalobe žalovanej po sumu 2400 eur je predčasný, nemajúci oporu v skutkových zisteniach a aj vo vykonanom dokazovaní. V prvom rade prvoinštančný súd musí v ďalšom konaní podrobným výsluchom obidvoch strán sporu zistiť skutočný dôvod uzatvorenia predmetnej kúpy bytu v P. za preukázaného stavu, že žalovaná takýto byt nepotrebovala, pretože bývala a býva spolu s manželom v N. a žalobkyňa bola v tom čase vo výkone trestu odňatia slobody.

32. Taktiež bude povinnosťou súdu prvej inštancie zisťovať obsah a prípadné trvanie dohody, ktorá mala byť uzatvorená medzi stranami tohto sporu, na ktorú dohodu odkazuje v liste, ktorý sa nachádza na č. I. 67 spisu. Takisto posúdi aj dôvodnosť odstúpenia od tejto dohody zo strany žalovanej. V súvislosti s listom žalovanej zo dňa 11.3.2019 a po zistení jeho obsahu sa zameria na to, či v predmetnom byte žalobkyňa mala uskladnené niektoré svoje veci, resp. tu uskladnené veci vôbec žiadne nemala.

33. Z doposiaľ zisteného rozsahu skutkového stavu ako aj vykonaného dokazovania vyplýva pre súd prvej inštancie určitá mozaika, podľa ktorej žalobkyňa poskytla žalovanej finančný obnos 16000 eur za účelom kúpy bytu s tým, že byt jej bude následne zrejme vrátený. Pomenovanie takto uzavretého právneho úkonu bude v ďalšom konaní po doplnení dokazovania na prvoinštančnom súde a bude zrejme podliehať inštitútu inominálnych zmlúv, resp. skrytých právnych úkonov.

34. Aj pre odvolací súd sa javí ako nelogický postup žalobkyne, ktorá by bez právneho dôvodu mala poskytnúť vlastnej sestre, t. j. žalovanej značný finančný obnos 16000 eur bez dôvodu, a to za stavu vyriešenej bytovej otázky žalovanej, bez akejkoľvek zábezpeky, resp. dohody, keď to bola práve žalobkyňa, ktorá v tom čase svoju bytovú otázku vyriešenú nemala, resp. ju mala vyriešenú iba dočasne, pretože v inkriminovanom čase bola vo výkone trestu odňatia slobody. Vychádzajúc z uvedeného je preto v ďalšom konaní primárnou povinnosťou súdu zisťovať bližšie podmienky poskytnutia predmetnej finančnej čiastky žalovanej, pretože iba samotné poskytnutie sumy 16000 eur bez akéhokoľvek dôvodu sa javí ako nepravdepodobné. Pri akceptovaní špecifik danej prejednávanej veci sa súd prvej inštancie bude zaoberať aj prípadnou možnosťou aplikácie ust. § 3 ods. 1 OZ.

35. Vzhľadom k uvedenému procesným postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP, odvolací súd zrušil aj súvisiaci výrok V. o náhrade trov prvoinštančného konania.

36. Vo svojom novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).